

Opticron ES 80 GA ED

Opticron ES 80 on ollut meillä varsin suosittu kaukoputki viime vuosina, sillä se on asettunut hinnaltaan selvästi useimpien perinteisten laatuvalmistajien ykkösputkien alapuolelle tarjoten kuitenkin kohtuullisen hyvää kuvanlaatua ja käyttömukavuutta. ES 80 GA ED on tämän mallin uusi päivitys, jossa on valmistajan mukaan uudelleen suunniteltu optiikka ja päällepäin näkyvänä muutoksena koko rungon kattava musta kumipäällyste. Keväällä 2007 Alulalle tarjoutui tilaisuus testata tätä uutuusputkea ilman kiirettä, ja testien ja kokeilujen tulokset ovat nyt tässä.

Testin alku sujui kuitenkin kangerrellen, sillä Englannista testattavaksi lähetetty kappale osoittautui vialliseksi. Sen kuva oli suttuinen ja rasittava, ja erotuskykytestin tulos jäi vaatimattomaksi. Valopistetesti paljasti putkessa sekä astigmatismia että elementtien samankeskisyysvirhettä, joiden tuloksena valopisteet hajosivat parhaassakin tarkennuksessa melko voimakkaasti. Maahantuojan avulla saimme viallisen putken vaihdettua viiden muun yksilön joukosta (kaikki laadultaan hyviä tai erittäin hyviä) valitsemaani parhaaksi katsomaani putkeen. Tämä uusi testiputki, jota testiarviot siis koskevat, on lintukaukoputkeksi poikkeuksellisen vähävirheinen. Testikohteena se oli siten tavallista mielenkiintoisempi, sillä testatessa ei tarvinnut miettiä mitkä kuvan ominaisuudet olivat valmistusvirheiden ja laadunvaihtelun seurausta. Mikäli lukija ihmettelee moista testiyksilön valintajärjestelmää, on todettava, että käytäntönäni on jo pitkään ollut valopistetestin avulla tarkistaa, ettei testattava yksilö edusta ns. maanantaikappaletta. Aina kun on ollut tilaisuus seuloa useampia kappaleita, olen valinnut testiin parhaan saatavilla olevan yksilön.

Testasin Opticron ES 80:n testitauluilla vertailuputkeni Nikon Fieldscope ED 82 A:n kanssa aiemmissä kaukoputkitesteissä käytetyllä tavalla. Putki oli testattavana riittävän kauan, jotta testaussääksi saatiin yhtälailla aurinkoisia kuin pilvisiäkin päiviä. Testissä oli käytössä vain zoom-okulaari.

Käyttö- ja tekniset ominaisuudet

ES 80 GA ED on vesitiivis ja tyypitäytteinen. Runko on osittain kevytmetallivalua, osittain polykarbonaattia, ja rungon ympärillä olevaa jalustakiinnityspantaa lukuun ottamatta kokonaan päällystetty mustalla kumilla. Tukevantuntuinen ulosvedettävä vastavalosuoja liukuu varsin sopivalla vastuksella. Jalustakiinnitysalka on metallivalua ja riittävän suurikokoinen ja tukeva. Siitä löytyy sekä 3/8" että 1/4" kierteet, joista jälkimmäisen edessä on myös reikä videopäissä yleisesti olevalle varmistustapille. Jalustakiinnityspanta sallii putken kiertämisen täydet 360°. Putki vaikuttaa yleisesti ottaen tukevalta (selvästi edeltäjänsä tukevammalta ja vähemmän muoviselta), mutta on 80 mm:n putkeksi verraten raskas ja suurikokoinen. Vastikään testaamani Kowa 883 tarjoaa selvästi suuremman etulinssinsä lähes tarkalleen samanpainoisessa ja viisi senttiä lyhyemmässä paketissa.

Tarkennusruuvi on kahden sormen levyinen, liikkeeltään tasaisen pehmeä ja helppokäyttöinen, ja tarkennus onnistuu hyvin myös käsiin kädessä. "Yksivaihteiseksi" välityksen nopeus on mielestäni sopiva kompromissi, mutta etenkin hyvin läheltä kauas tarkennettaessa ruuvia saa pyörittää hyvän tovin. Okulaari on sijoitettu hiukan vasemmalle putken keskilinjasta, joten lentäviin kohteisiin tähtääminen ilman "nippusidetähtäintä" tai vastaavaa apuvälinettä on hankalaa. Kuminen objektiivinsuojus on kiinni

vastavalosuojan ja rungon väliin asettuvassa kumirenkaassa. Se on yksinkertaista kiinnipainettavaa mallia ja toimii asiallisesti ainakin plusasteisella säällä. Sen voi myös helposti poistaa kokonaan, jos käyttää suojapussia. Zoom-okulaarissa on kierteillä varustettu kiinnitysrengas, joka on varsin nopea käyttää ja pitää zoomin hyvin paikoillaan myös zoomatessa. Opticronin laajan putkivalikoiman seurauksena okulaariin on painettu sekava viidakko erilaisia suurennuksia, ja yksi sarja merkintöjä vastaa (ainakin suunnilleen) tälläkin putkella saatavia todellisia suurennoksia.

Okulaarin katseluväli (eye-relief) on poikkeuksellisen suuri: mittasin peräti 27mm 20x suurennoksella, 18mm 40x suurennoksella, ja vielä 60x suurennoksellakin katseluväliä oli 17mm. Okulaari sopii siis silmälaseja käyttäville poikkeuksellisen hyvin, mutta tämän hintana näkökentät jäävät jopa zoom-okulaarien mittapuulla niukoiksi. 20x suurennuksella mittaamani 28 m kilometrin etäisyydellä jää niukasti jopa Nikonin ED 82:n zoomin näkökentästä sen pienimmällä, 25x suurennuksella. Yli 40x suurennoksilla suhteellinen näkökenttä alkaa olla lähempänä kilpailijoiden tasoa, mutta 60° suhteelliseen näkökenttään SDL-zoom ei yllä edes maksimisuurennoksella. Muita okulaareja on Opticronilla tarjolla kokonaista 13 kappaletta. Näihin kuuluvat HDF-sarjan laajakulmat 23x suurennoksesta 80x suurennukseen sekä tähtiharrastajia varten 100x vakio-okulaari.

Putken mukana sain testattavaksi myös Opticronin mallikohtaisen suojapussin. Pussi on oliivinvihreää cordura-tyyppistä nailonia, paksusti vaahtomuovilla pehmustettu ja varsin asiallisesti suunniteltu. Objektiivin ja tarkennusruuvin suojäläpät kiinnittyvät tarranauhalla ja auki ollessaan ne voi siirtää pois tieltä neppareiden avulla. Lapasen näköinen okulaarihuppu kiinnittyy neppareilla sekä auki että kiinni. Objektiivin ja okulaarin suojat ovat kiinni pussissa hihnoilla, joten ne eivät pääse katoamaan. Maastokokeissa pussi oli muuten varsin käytännöllinen, mutta liian pienet nepparit pehmustetussa pussissa olivat hankalia osuttaa kohdalleen eivätkä oikein tahtoneet pysyä kiinni. Pussi lisää putken painoa noin 300 g mutta suojaa varmasti putkea oikein hyvin. Opticronin takuu on 10 vuotta.

Optinen suorituskyky

Erotuskyvyltään ES 80 GA on testitaulujen ja maastomittausten mukaan oikein hyvä, mutta ero suunnilleen yhtä vähävirheelliseen vertailuputkeeni oli suurempi kuin objektiivien ilmoitettu 2 mm:n kokoero antaisi odottaa. Mittasin sen vuoksi Opticronin objektiivin todellisen tehollisen läpimitan ja sain tulokseksi 78–79 mm. Eroa nimelliseen tuloaukon halkaisijaan siis löytyi, mutta niin vähän, ettei sillä pitäisi olla juurikaan merkitystä. Opticronilla erotin käyttämälläni taululla noin 13,7 viivaparia/mm 10 m:n etäisyydeltä, kun vertailuputkellani erottaa 15,4 vp/mm.

Opticronin kuva napsahti teräväksi hyvin selvästi ja helposti, ja tarkennettua kuvaa oli helppo ja rasittamaton katsoa. 60x suurennus on täysin käyttökelpoinen, mutta kuva ei suurimmalla suurennoksella enää ole kovin kirkas eikä kontrastikas. 3x boosterin läpi Opticronin kuva näytti myös oikein siistiltä ja virheettömältä, ja ilman vertailukohtaa olisinkin päätellyt, että sillä erottaa niin hyvin kuin tämän kokoisella putkella on mahdollista. Vaihto Nikoniin osoitti sitten, että parantamisen varaa on vielä hiukan: viivakuvio, joka Nikonilla erottui kohtalaisen selvästi, ei vain yksinkertaisesti enää ES 80 ED:llä erottunut.

Kontrastiltaan ES 80 GA on hyvä, mutta ei nouse Kowa 883:n, Nikon ED 82 A:n ja Swarovski ATS 80 HD:n tasolle. Kontrasti on hiukan pehmeä ja sävyt latistuvat jonkin verran kellanharmaaseen päin. Kirkkaudessa ES 80 GA on selvästi Nikonia perässä. Tässä tulee ilmeisesti vastaan prismakonstruktioiden ero. Opticronin kahden porroprisman ja yhden peilipinnoitetun semipentaprisman sarja hukkaa teoriassa valoa tuntuvasti Nikonin, Kowan (770-880 sarjoissa), Swarovskin ja Zeissin käyttämää kokonaisuhoitajastavaa Schmidt-monoblokkiprismaa enemmän, ja päivänvalossa vastaavilla suurennoksilla ero oli selvästi nähtävissä. Edullisempiin kilpailijoihinsa verrattuna Opticron on kuitenkin kirkkaudenkin osalta täysin kilpailukykyinen.

Värientoistoltaan ES 80 GA on varsin neutraali. Sen kuvassa on lievä kellertävä korostus. Värien elävyys on varsin hyvä mutta vertailussa Nikon ED 82:aan kuitenkin selvästi heikompa tasoa. Väripoikkeaman jäännösvirhettä on jonkin verran näkyvissä, ja se tietenkin osaltaan verottaa värien

luonnollisuutta. Värintoiston suhteen ES 80 GA on lähellä Swarovskin vanhaa AT 80 HD:tä, mutta jää selvästi Kowa 883:lle, Nikonille ja uudelle Swarovskille.

Vastavaloon ES 80 GA oli erinomainen. Räikeimmässäkään vasta-auringossa en joutunut vaikeuksiin häiritsevien heijastusten takia, ja myös tähtitaivaan alla tähdet pysyivät oppikirjamaisen pistemäisinä ilman hajavaloa. Katsomisen helppoudessa ES 80 on myös erittäin hyvä, joskin katseluvälin hurja kasvu 40x suurennoksesta alaspäin pakottaa zoomattaessa muuttamaan silmäkupin asetusta ja silmän asentoa. Muutoin katseen kohdistaminen on ongelmattonta, katselu on rasittamatonta ja kuvan tarkentaminen on helppoa ja nopeaa.

Zoomin kuvan reuna-alueen laatu on todella erinomainen yli 40x suurennoksiin asti, ja oikein hyvä vielä 50–60x suurennoksillakin. Toisaalta taas kaikilla suurennoksilla tavallista selvästi kapeampi näkökenttä johtaa melko vaatimattomaan ja putkimaiseen katseluelämykseen. Opticronin zoomin tarkennusetäisyys muuttuu myös zoomatessa poikkeuksellisen paljon. Kun parhaillakin zoomeilla joutuu käytännössä aina hienosäätämään tarkennusta zoomattaessa pieneltä suurennokselta suuremmalle, en kuitenkaan kokenut tätä puutetta kovinkaan häiritsevänä.

Yhteenveto

Opticron ES 80 ED on - etenkin hintaansa nähden - oivallinen lintukaukoputki, jota voi hyvin suositella niille, joilla ei ole halua maksaa putkestaan selvästi korkeampaa hintaa. 60x suurennokseen asti terävä ja pitkässäkin katselurupeamassa silmää rasittamaton kuva on aiemmin ollut melko lailla ns. "laatumerkkien" yksinoikeutta, mutta tällä Opticronilla siihen päästään. Puutelistalle jäävät objektiivin kokoon nähden suurehko koko ja paino sekä zoom-okulaarin kapea näkökenttä. Kuvan kirkkaus, kontrasti ja värien elävyys eivät myöskään ole aivan parhaiden kilpailijoiden tasolla, mutta vastaavat hyvinkin noin kymmenen vuoden takaista huipputasoa. Erinomaiset vastavalo-ominaisuudet ovat myös monissa käytännön tilanteissa arvokas etu.

Tekniset tiedot

Pituus (mitattu zoom-okulaarin kanssa)	n. 44,5 cm
Paino (mitattu zoom-okulaarin kanssa)	n. 1850 g
Lähin tarkennusetäisyys	n. 5,5 m
Okulaarin näkökenttä: 20-60 SDL zoom	1,6–0,95°

Kimmo Absetz